

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Тернопільської початкової школи №3

_____ Олена ШЕВЧУК

**Освітня програма
Тернопільської початкової школи №3
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2025/2026 навчальний рік**

СХВАЛЕНО

Рішенням педагогічної ради закладу

Протокол № 1 від 27.08.2025р.

Голова педагогічної ради

_____ Олена ШЕВЧУК

Розділ 1. Загальні положення

Освітня програма - це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання.

Основою для розроблення освітньої програми є Державний стандарт освіти відповідного рівня.

Освітня програма Тернопільської початкової школи №3 відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- перелік, зміст, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей та/або окремих предметів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення ;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальної програми, відповідно до кожної змістової лінії;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Для реалізації мети діяльності даного закладу загальної середньої освіти освітню програму на 2025-2026 навчальний рік розроблено відповідно до таких документів:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про загальну середню освіту»;
- Концепції Нової української школи (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №87;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 року № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» ;
- Типових освітніх програм для 1-2, 3-4 класів , затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022р. №743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 13.06.2024 року №836 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 року № 693 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми потребами»;

- Наказу Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 року № 814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 року № 816 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1 класів з інтелектуальними порушеннями»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 24.08.2019 року № 917»Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 2 класу з порушеннями інтелектуального розвитку»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07. 2021 року № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1 – 4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказу МОЗ України від 25.09.2020 № 2205 "Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти"
- Листа Міністерства освіти і науки України від 06 лютого 2008 року №1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів»;
- Листа Міністерства освіти і науки України № 1/9930-24 від 05 червня 2024 року « Про надання роз'яснень щодо формування 1-х класів з 01.09.2024 року та розподілу освітньої субвенції», Наказу Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 128 «Про затвердження нормативів наповненості груп, класів загальноосвітніх шкіл та порядку поділу на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах»;
- Стратегії національно-патріотичного виховання зазначені в Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 527
- Статуту школи.

Розділ 1. Загальні положення.

Програма побудована із врахуванням таких принципів:

- ✓ дитиноцентрованості і природовідповідності;
- ✓ узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- ✓ науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- ✓ наступності і перспективності навчання;
- ✓ взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- ✓ логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- ✓ можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- ✓ творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;

✓ адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу

до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного з здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх компетентностей є **наскрізні уміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Розділ 2. Загальний обсяг навчального навантаження

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах Тернопільської початкової школи №3, які дають цілісне уявлення про зміст і структуру рівнів освіти, встановлюють погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу закладу загальної середньої освіти за 5-денним навчальним тижнем.

Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

У Тернопільській початковій школі №3 передбачено варіант навчального плану початкової школи з українською мовою навчання. Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курс за вибором.

На основі навчального плану складено на 2024-2025 навчальний рік робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової, враховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Загальнорічна кількість навчальних годин становить:

- 1 клас – 805 годин;
- 2 клас – 875 годин;
- 3 клас – 910 годин;
- 4 клас – 910 годин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Поділ класів на групи при вивченні української мови, англійської мови та інформатики здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 р. за № 229/6517 (зі змінами).

Поділ класів на групи здійснюється незалежно від того, як розподілений між окремими й інтегрованими предметами час, відведений на відповідні освітні галузі.

Погодинне співвідношення між освітніми галузями за роками навчання та загальну щорічну кількість годин за освітніми галузями встановлює базовий навчальний план початкової освіти. Тож у процесі інтеграції кількість навчальних годин, передбачених за базовим навчальним планом вивчення кожної освітньої галузі, перерозподіляється таким чином, що їх сумарне значення не зменшується. Це відображається в типових освітніх програмах й в освітній програмі даного закладу загальної середньої освіти.

Розділ 3. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей

Робочі навчальні плани для початкової школи складено за вимогами нормативних документів Міністерства освіти і науки України :

■ для учнів 1-2-их класів – за таблицею до Типової освітньої програми розробленої під керівництвом Савченко О.Я. 1-2 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022р. №743-22;

■ для учнів 3-4 класів – за таблицею до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я. 3-4 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022р. №743-22;

■ для учнів з особливими освітніми потребами, які навчаються на інклюзивній формі навчання, відбувається за індивідуальними навчальними планами для дітей з психо-фізичними порушеннями (за нозологіями), згідно наказів МОН України від 25.06. 2018 №693 « Про затвердження типової освітньої програми спеціальних

закладів загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» та для першого класу відповідно наказу МОН України від 26.07. 2018 №814 « Про затвердження Типових освітніх програм початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами» і наказу МОН України від 16.08.2018 № 917 « Про внесення змін у додатки до наказу МОН України від 26.07.2018».

■ Інваріантна частина робочого навчального плану представлена у повному обсязі, враховуючи вимоги Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 та Державного стандарту початкової освіти зі змінами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року №688.

Освітню програму Тернопільської початкової школи №3 для 1-4 класів укладено за **7 освітніми галузями**.

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова, англійська мова) ставить за мету розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленнєвої діяльності, формування ключових, комунікативної та читацької компетентностей; розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

У початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища».

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:
1-4 клас – інтегрований курс «Українська мова».

Математична галузь (математика) ставить за мету різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій засобами математичної діяльності, формування математичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Реалізація мети і завдань початкового курсу математики здійснюється за такими змістовими лініями: «Числа, дії з числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

До програми кожного класу подано **орієнтовний перелік** додаткових тем для розширеного вивчення курсу. Додаткові теми не є обов'язковими для вивчення. Учитель може обрати окремі теми із пропонованих або дібрати теми самостійно з огляду на методичну доцільність та пізнавальні потреби учнів. Результати вивчення додаткових тем не підлягають оцінюванню.

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича освітні галузі («Я досліджую світ») можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Навчальна програма «Я досліджую світ» ставить за мету особистісний розвиток молодших школярів на основі формування цілісного образу світу в процесі засвоєння різних видів соціального досвіду, який охоплює систему інтегрованих знань про природу і суспільство, ціннісні орієнтації в різних сферах життєдіяльності та соціальної практики, способи дослідницької поведінки, які характеризують здатність учнів розв'язувати практичні задачі.

Тематичну основу курсу складають змістові лінії, які визначені Державним стандартом початкової освіти і охоплюють складники названих вище галузей в їх інтегрованій суті, а саме:

«Людина» (пізнання себе, своїх можливостей; здорова і безпечна поведінка);

«Людина серед людей» (стандарти поведінки в сім'ї, в суспільстві; моральні норми; навички співжиття і співпраці);

«Людина в суспільстві» (громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Пізнання свого краю, історії, символів держави. Внесок українців у світові досягнення);

«Людина і світ» (толерантне ставлення до різноманітності світу людей, культур, звичаїв);

«Людина і природа» (пізнання природи; взаємозв'язок об'єктів і явищ природи; рукотворний світ людини; відповідальна діяльність людини у природі; роль природничих знань і технологій у житті людини; залежність між діяльністю людини і станом довкілля).

Інформатична освітня галузь (інформатика) починає реалізуватися з 2-го класу та ставить за мету різнобічний розвиток особистості дитини та її світоглядних орієнтацій, формування інформатичної й інших ключових компетентностей, необхідних їй для життя та продовження навчання.

Технологічна освітня галузь (дизайн і технології) ставить за мету розвиток особистості дитини засобами предметно-перетворювальної діяльності, формування ключових та предметної проектно-технологічної компетентностей, необхідних для розв'язання життєвих проблем у взаємодії з іншими, культурного й національного самовираження.

Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Мистецька освітня галузь (мистецтво) ставить за мету всебічний художньо-естетичний розвиток особистості дитини, освоєння нею культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва; плекання пошани до вітчизняної та зарубіжної мистецької спадщини; формування ключових, мистецьких предметних та міжпредметних компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «художньо-творча діяльність», «сприймання та інтерпретація мистецтва», «комунікація через мистецтво», які окреслюють одну з моделей досягнення загальних цілей освітньої галузі та розкривають основну місію загальної мистецької освіти.

Мистецька освітня галузь реалізується через інтегровані предмети вивчення за окремими видами мистецтва: «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», де відбудеться реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних

результатів галузі.

Фізкультурна освітня галузь (фізична культура) ставить за мету всебічний фізичний розвиток особистості учня засобами фізкультурної та ігрової діяльності, формування в молодших школярів ключових фізкультурних компетентностей, ціннісного ставлення до фізичної культури, спорту, фізкультурно-оздоровчих занять та виховання фізично загартованих і патріотично налаштованих громадян України.

Зазначена мета реалізується за такими змістовими лініями: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна діяльність».

Варіативна складова робочого навчального плану

Зміст варіативної складової робочого навчального плану визначено на основі всебічного аналізу діяльності навчального закладу, особливостей класів, індивідуальних та групових потреб учнів та їх батьків, наявності кваліфікованих кадрів, соціального запиту інфраструктури регіону, матеріально-технічного забезпечення.

Години варіативної складової розподілені таким чином:

- з метою посиленого вивчення української мови в 1,3,4 класах додано на вивчення української мови по 1 годині, у 2 класі – 0,5 год на тиждень;

- у 2 класі в рахунок годин варіативної частини навчального плану виділено 0,5 годин на курс "Основи християнської етики" , який сприятиме формуванню духовного світу учнів, вивчення якого проводиться відповідно до Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи християнської етики», рекомендованої листом МОН України від 16.07.2015 р. № 1/11-10027.

В умовах інклюзивного середовища навчання дітей з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до особливостей, що зазначені в індивідуальній програмі розвитку та з використанням індивідуального навчального плану та адаптованої/модифікованої навчальної програми кожної дитини з особливими освітніми потребами.

При створенні класу з інклюзивним навчанням на окремому аркуші (без грифу затвердження) складається індивідуальний навчальний план для дітей з особливими освітніми потребами, складений з урахуванням рекомендацій ІРЦ та за участю батьків.

Індивідуальний навчальний план розробляється на основі Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів, за участі батьків дитини, і затверджується керівником закладу.

Індивідуальний навчальний план визначає перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета за роками навчання, а також тижневу кількість годин. В індивідуальному навчальному плані передбачається від 3 до 6 годин на тиждень для проведення корекційно-розвиткових занять, а також додаткові години на предмети інваріантної складової, індивідуальні і групові заняття, тощо.

Розділ 4. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які мають реалізовуватись у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Розділ 5. Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на уроках- проектах , екскурсіях, у формі дискусії і т. д. Для проектів, дискусії вчителем або учнями визначаються теми, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на індивідуальних заняттях.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до

змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях-практикумах. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. В залежності від безпекової ситуації учні школи будуть переведені на дистанційне навчання, яке може відбуватися за допомогою онлайн занять через Zoom, Viber; відео-уроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання вебсерверів та платформ Google Classroom, Єдина школа.

Освітній процес у початковій школі в очному режимі в умовах війни запроваджується тільки в межах розрахункової місткості споруди цивільного захисту, що використовується як укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення.

Проведено відповідні заходи з посилення безпеки:

- перевірка закладу освіти та прилеглих територій на наявність вибухонебезпечних предметів;
- перевірка готовності систем оповіщення;
- визначення та позначення шляхів евакуації;

- наявність обладнаного укриття для всіх учасників освітнього процесу;
- створення запасів води та медикаментів;
- проведення тренувань з учасниками освітнього процесу щодо дій у разі повітряної тривоги;
- проведення навчальних занять щодо здоров'язбереження, надання домедичної підготовки тощо;
- підключення мережі Wi-Fi в укритті для проведення занять .

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, учасники освітнього процесу повинні організовано прослідувати до споруд цивільного захисту та перебувати в них до завершення тривоги. Освітній процес може завершуватися в укритті, а після відбою тривоги учасники можуть повернутися до приміщення закладу освіти та продовжити процес навчання з урахуванням необхідного корегування.

В освітньому процесі можуть використовуватися цифрові платформи, які дають змогу реалізовувати авторські методичні задуми, створювати навчальні курси, гнучко розподіляючи контент між онлайн- та офлайн-частинами, диференціювати навчальні завдання, проводити онлайн уроки, оперативно надавати зворотній зв'язок, відстежувати навчальний поступ кожного учня, створювати та наповнювати портфоліо. Дистанційне навчання може відбуватися за допомогою онлайн-занять через Zoom, Viber; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання вебсерверів та платформ Google Classroom, Єдина школа.

Важливою є чітка організація навчання в школі з самостійним опрацюванням матеріалу (розклад, критерії оцінювання, узгодження кількості діагностувальних робіт (не більше 3 на тиждень), врахування вікових особливостей щодо виконання домашніх завдань. Домашні завдання мають бути посильними для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції); цікавими і посильними для учнів, формувати в них впевненість і відповідальність за власні дії, розвивати творчість та ініціативність. З метою підготовки матеріалів для навчальних проєктів варіантами домашніх завдань може бути ознайомлення з довідковими матеріалами в бібліотеці, спостереження і замальовки/фотографування результатів, інтерв'ю батьків/друзів тощо. Рекомендуємо визначати дітям термін виконання завдання (до наступного уроку; через тиждень/два тижні). Враховуючи вікові особливості учнів, максимальним терміном виконання домашнього завдання може бути 2 тижні.

Режим роботи груп продовженого дня. Відповідно до Закону України “Про повну загальну середню освіту”, наказу Міністерства освіти і науки України від 24 червня 2018 року № 677 "Про затвердження Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти" порядок створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти. Фінансування ГПД здійснюється за кошти місцевого бюджету.

ГПД створюється, якщо є письмові звернення батьків чи інших законних представників учнів.

Режим роботи групи подовженого дня та організацію освітнього процесу, схвалюється педагогічною радою і затверджується керівником школи.

Режим роботи групи подовженого дня передбачає:

- 1) організацію: ✓ прогулянки (прогулянок) на відкритому повітрі тривалістю не менш як 1 година 30 хвилин для учнів 1-2-х класів; ✓ харчування тривалістю не менш як 30 хвилин; ✓ виконання домашніх завдань (за наявності) тривалістю не більше 40 хв. для учнів 2-го класу та 70 хв для учнів 3-го класу;
- 2) проведення: ✓ спортивно-оздоровчих занять для учнів тривалістю не менше години; ✓ заняття у гуртках, секціях та екскурсій.
- 3) Тривалість перебування учнів у групі подовженого дня становить у
2-4 класах – 4год 30хв, у 1 класі – 4год 30 хв або 5год 30 хв на день, відповідно до розкладу уроків 1-го класу. Для профілактики стомлюваності, порушення статури, зору учнів початкових класів необхідно через кожні 15 хвилин заняття проводити фізкультхвилинки та гімнастику для очей. Вихователь працює з учнями відповідно до щоденного плану роботи вихователя, який, як правило, включає: прогулянку, самопідготовку, виховні бесіди, дидактичні та рольові ігри тощо.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів

У 2025/2026 навчальному році оцінювання та фіксація результатів навчальних досягнень учнів початкової школи (1–4 класи) здійснюється відповідно до:

Наказу Міністерства освіти і науки від 02.09.2020 №1096 - Про внесення змін до методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів Нової української школи

Наказу від 13.07.2021 року № 813 "Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає

порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення учнів у 1-4 класах підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації мети і завдань початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Оцінювання особистісних досягнень учня відбувається вербально відповідно до шкали оцінювання у свідоцтві досягнень. Вербальні оцінки особистісних досягнень фіксуються двічі на рік у свідоцтві досягнень, зокрема у грудні і травні.

- Результат оцінювання навчальних досягнень учнів 1–4 класів виражають вербальною оцінкою (оцінювальним судженням) за рішенням педагогічної ради закладу, Протокол №1 від 27.08.2025р. Облік результатів завершального (підсумкового) оцінювання, що здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці, фіксується учителькою у **свідоцтві досягнень**.

Учитель роздруковує два екземпляри свідоцтва. Батькам або особам, які їх замінюють, видає один екземпляр, другий залишається в школі і зберігається в особовій справі. За бажанням, батьки можуть залишити свій коментар у свідоцтві, для цього, зустрітись з учителем і написати свої побажання на екземплярі, що зберігається в школі.

Розділ 6. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- *кадрове забезпечення освітньої діяльності* забезпечене кваліфікованими фахівцями;
- *навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності* - Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН;
- *матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності* - для учнів початкової школи створюється цілісне і креативне освітнє середовище згідно вимог НУШ;
- *якість проведення навчальних занять* - за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність; ;
- *моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей)* проводиться згідно вимог навчальних програм.
- *завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:*
 - оновлення методичної бази освітньої діяльності;
 - контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
 - моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
 - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Розділ 7. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту») з урахуванням досягнень попереднього етапу розвитку здобувачів освіти.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Освітня програма Тернопільської початкової школи №3 передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми початкової освіти забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Тернопільської початкової школи №3

Олена ШЕВЧУК

**Навчальні плани
Тернопільської початкової школи №3
Тернопільської міської ради Тернопільської області
на 2025/2026 навчальний рік**

СХВАЛЕНО

Рішенням педагогічної ради закладу

Протокол № 1 від 27.08.2025р.

Голова педагогічної ради

Олена ШЕВЧУК

до освітньої програми
складений на основі Типової
освітньої програми ЗЗСО І
ступеня під керівництвом
О.Я.Савченко, затвердженої
наказом МОН України від
12.08.2022 р. №743-22

Навчальний план
Тернопільської початкової школи №3
на 2024 - 2025 н. р.
для учнів 1 класу

Назва освітньої галузі	Класи	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень
			1 кл.
Інваріантний складник			
Мовно-літературна		Українська мова	7+1
Іншомовна		Іноземна мова (англійська)	2
Математична		Математика	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)		Я досліджую світ	3
Технологічна		Дизайн і технології	1
Інформатична		Інформатика	
Мистецька		Мистецтво: образотворче мистецтво	1
		Мистецтво: музичне мистецтво	1
Фізкультурна*		Фізична культура	3
Усього			19+ 3+1
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та			-

групових занять		
Загальнорічна кількість навчальних годин		23
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		20
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		23
Всього за рік		805

до освітньої програми
складений на основі Типової
освітньої програми ЗЗСО І
ступеня під керівництвом
О.Я.Савченко, затвердженої
наказом МОН України від
12.08.2022 р. №743-22

Навчальний план
Тернопільської початкової школи №3
на 2025 - 2026 н. р.
для учнів 2 класу

Назва освітньої галузі Класи	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень
		2 кл.
Інваріантний складник		
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Літературне читання	3+0,5
Іншомовна	Іноземна мова (англійська)	3
Математична	Математика	4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3
Технологічна	Дизайн і технології	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво: образотворче мистецтво	1
	Мистецтво: музичне мистецтво	1
Фізкультурна*	Фізична культура	3
Усього		21+0,5+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових	Основи християнськ	0,5

занять	ої етики	
Загальнорічна кількість навчальних годин		25
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		22
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		25
Всього за рік		875

Навчальний план
Тернопільської початкової школи №3
на 2025 - 2026 н. р.
для учнів 3 класу

Назва освітньої галузі Класи	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень
		3 кл.
Інваріантний складник		
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Літературне читання	3+1
Іншомовна	Іноземна мова (англійська)	3
Математична	Математика	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров’язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3
Технологічна	Дизайн і технології	1
Інформатична	Інформатика	1

Мистецька	Мистецтво: образотворче мистецтво	1
	Мистецтво: музичне мистецтво	1
Фізкультурна*	Фізична культура	3
Усього		22+ 3+1
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-
Загальнорічна кількість навчальних годин		26
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		23
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		26
Всього за рік		910

Навчальний план
Тернопільської початкової школи №3
на 2025 - 2026 н. р.
для учнів 4 класу

Назва освітньої галузі Класи	Навчальний предмет	Кількість годин на тиждень
		4 кл.
Інваріантний складник		
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Літературне читання	3+1
Іншомовна	Іноземна мова (англійська)	3
Математична	Математика	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3
Технологічна	Дизайн і технології	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво: образотворче мистецтво	1
	Мистецтво: музичне мистецтво	1
Фізкультурна*	Фізична культура	3
Усього		22+ 3+1

Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-
Загальнорічна кількість навчальних годин		26
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		23
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		26
Всього за рік		910

Затверджено :

Директор ТПШ №3

_____Олена ШЕВЧУК

Заходи з безпеки життєдіяльності
та порядок організації освітнього процесу в
Тернопільській початковій школі №3 в період
воєнного стану у 2025-2026 н.р.

Враховуючи інструктивно-методичні матеріали представників МОН спільно з Міністерством внутрішніх справ, Державною службою з надзвичайних ситуацій і Національною поліцією, відповідно до постанови КМУ від 24 червня 2022 року №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні», освітній процес у початковій школі в очному режимі в умовах війни здійснюється в межах розрахункової місткості споруди цивільного захисту, що використовується як укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення.

Заходи з посилення безпеки життєдіяльності :

- 1. Вивчення правил пожежної, мінної безпеки та основ цивільного захисту.**
- 2. Організація регулярних навчань щодо дій в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, повітряної тривоги.**

3. Проведення уроків безпеки.

- перевірка закладу освіти та прилеглих територій на наявність вибухонебезпечних предметів;
- перевірка готовності систем оповіщення;
- визначення та позначення шляхів евакуації;
- наявність обладнаного укриття для всіх учасників освітнього процесу;
- створення запасів води та медикаментів;

-проведення тренувань з учасниками освітнього процесу щодо дій у разі повітряної тривоги;

-проведення навчальних занять щодо здоров'язбереження, надання домедичної підготовки тощо;

-підключення мережі Wi-Fi в укритті для проведення занять .

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, учасники освітнього процесу повинні організовано прослідувати до споруд цивільного захисту та перебувати в них до завершення тривоги. Освітній процес може завершуватися в укритті, а після відбою тривоги учасники можуть повернутися до приміщення закладу освіти та продовжити процес навчання з урахуванням необхідного корегування.

Алгоритм дій під час повітряної тривоги

- Відповідальна особа вмикає наявну систему оповіщення закладу.
 - Учитель сповіщає учнів про загрозу, а батьків — про переміщення дітей до укриття.
 - Необхідно організувати пересування двома колонами в приміщенні класу та швидко залишити кабінет.
 - Для супроводу початкових класів можуть бути залученні помічники.
 - Для швидкого надання медичної допомоги має бути залучений медичний працівник.
 - Відповідальні особи після оголошення сигналу оповіщення мусять перевірити всі приміщення закладу на відсутність у них учасників освітнього процесу та працівників закладу, по завершенню перевірки прямувати до найближчого укриття.
 - Учні, які перебувають на подвір'ї закладу, під час сигналу оповіщення повинні самостійно рухатися до найближчого укриття фонду захисних споруд.
 - Учитель має подбати про швидке та спокійне переміщення до укриття, спеціальне місце та заходи, що будуть здійснюватися в укриттях для максимального залучення до них дітей з ООП.
-
- Відповідальні особи повинні допомогти учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця.
 - Вчителі та відповідальні особи здійснюють необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.

Порядок дій вчителя на випадок евакуації:

- негайно організуйте евакуацію дітей з будівлі школи.
- Зберіть учнів і зробіть перекличку.

- Проведіть учням короткий інструктаж щодо пересування школою у безпечне місце.
- Повідомте адміністрацію школи, хто з учнів перебуває разом з вами, а хто відсутній.
- Дізнайтеся, які аварійні виходи обстежені й безпечні.
- Якщо відчуваєте запах диму, закрийте дихальні шляхи щільно згорнутим предметом одягу та виведіть учнів.
- Коли прибудете на місце евакуації, зробіть повторну перекличку.
- Повідомте адміністрацію школи про те, що дісталися безпечного місця.

Інструкція для батьків, як поводитися під час повітряних тривог у школі:

- Будьте впевнені, що діти прямують до укриття, де є все необхідне для їхньої безпеки та комфортного перебування.
- Підтримуйте атмосферу взаємоповаги: не турбуйте вчителів без нагальної потреби, адже під час повітряної тривоги вони першочергово дбають про дітей.
- Пам'ятайте, що закінчення повітряної тривоги у школі синхронне з повідомленнями від держави, тож діти весь час мають перебувати в укритті.
- Поважайте правила школи, відповідно до яких може бути заборонено забирати дитину до завершення повітряної тривоги заради дотримання безпеки всіх учасників освітнього процесу.
- Якщо під час сигналу тривоги ви перебуваєте на території школи, дотримуйтеся загальних правил евакуації, адміністрація спрямує вас до підготовленого укриття.
- Пам'ятайте: під час повітряної тривоги педагог не має права відпустити дитину додому на прохання батьків.

Як діяти в разі сигналу тривоги на шляху до школи чи дому?

- Разом із батьками обрати безпечний шлях до школи та у зворотному напрямку.
- Обрати укриття, яке дитина зможе використовувати в разі сигналу повітряної тривоги.
- Учні мають рухатися тільки обраним маршрутом. Не зупинятися та не звертати зі шляху, визначеного батьками.
- У цей час не можна залишатися без необхідності на вулиці. Учень має якомога менше часу проводити поза стінами школи чи дому.
- Якщо немає можливості під час сигналу повітряної тривоги дійти до школи чи дому, дитина має зайти у визначене укриття.
- Школяр обов'язково повідомляє батьків та класного керівника про своє місцеперебування.
- Під час сигналу тривоги учневі не можна залишатися біля входу в укриття, треба зайти в середину.
- Дитина має знати, що по дорозі не можна торкатися невідомих або підозрілих предметів — це може бути небезпечно для життя.

Інформаційні ролики про правила безпеки

[Алгоритм дій учнів під час евакуації з класу до укриття](#)

Як діяти в разі сигналу тривоги чи небезпеки на шляху до школи або дому

«Абетка з безпеки школяра» (матеріали для бесід зі школярами про поведінку під час повітряної тривоги у школі та вдома, про мінну безпеку, надання домедичної допомоги й навіть про дії в разі використання ядерної чи хімічної зброї. А також у збірці є правила дорожнього руху, протипожежні правила, інформація про ризики в інтернеті та про те, як захиститися від боулінгу).

Методика «Як допомогти дітям не лякатися сирени».

Як батькам готувати щодня школярів:

- Поговоріть з дитиною про евакуацію у школі: дізнайтеся про її ставлення до цього та можливі страхи. Педагоги також проведуть бесіди, але важливо, щоб цей процес був двостороннім, а настанови, які дитина отримує від батьків та вчителів, не суперечили одна одній.
- Поговоріть про особисту відповідальність під час евакуації. Поясніть, що вчителі обов'язково супроводжуватимуть клас, але дитині так само важливо дотримуватися правил та прямувати з усіма до укриття.
- Необхідно пояснити дитині, що попри повітряну тривогу освітній процес триває, і не можна так просто залишати заклад освіти. Також варто нагадати дитині, що перебування поза межами укриття може загрожувати її життю та здоров'ю.
- Подбайте про те, щоб дитина володіла важливою інформацією: знала ваші контакти, свою групу крові, чи має хронічні хвороби тощо (наприклад, це може бути нашивка на шкільній формі для дітей початкової школи).

Після сигналу «Відбій тривоги»:

Вчителі та відповідальні особи слідкують за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриттів здійснювався колонами або групами.